Найкращі хвилини ночей кохання — щирі розмови потому.

Коли заговорять про те, про що мовчать за інших обставин.

Якщо воно так для обох, значить, їх направду багато чого поєднує. Ці двоє були разом більше двох років. А потім вирішили, що зможуть створити родину. Уклали шлюб і відмовилися від засобів запобігання. Йому трохи за п’ятдесят, їй трохи за тридцять. Зараз вони в готелі, в подорожі, куди прилетіли відразу після реєстрації шлюбу. За вікном мерехтять вогні незнайомого міста. На столі — два келихи й недопита пляшка дорогого шампанського. Над ліжком — лагідний світильник. Можливо, щойно вони зачали дитя.

— У мене двоє дорослих дітей. Але вперше я робив це свідомо, — каже він.

— У мене в минулому лише ненароджені діти, — відповідає вона. Її репліка провисає без відповіді. То — ніби звинувачен ня всім чоловікам світу, що зараз не є доречним. Аби повернути дорогоцінні хвилини гармонії, вона весело додає:

— Але мене моя мама все-таки народила.

— А моя мама, — несміливо починає він, — моя мама… Ти ж бачила її. Вона ще була жива, коли ми познайомилися, то ти, мабуть пам’ятаєш, якою вона була…

— Вона була дуже старенька, — обережно каже вона.

— Але й молодшою вона була… страшненька. Вона була горбатенькою, а над бровою випнулась якась пухлина, яка її геть унікчемлювала… Але люди любили її, бо вона була неймовірно привітною. Просто надприродно лагідною. Справжня сестра милосердя.

Хоча по лікарнях все життя пропрацювала не медсестрою, а санітаркою… Я ніколи не питав її про батька.

Не в тому, зрештою, був трагізм мого дитинства. У нашому містечку майже ні в кого з моїх ровесників не було того батька. А в кого був, то якесь п’яне одоробло… Але я зараз не про це… Коли я вже був дорослим, мама розповіла мені, що на початку п’ятдесятих кілька років працювала в Карелії в будинку інвалідів Вітчизняної війни.

— Я чула про таких. Туди їх усіх позвозили з базарів, де вони жебракували відразу по війні.

— Там були й такі, хто навіть жебракувати не міг. Зовсім страшні каліки, потім я зустрічав у книжках назву basketbaby. Це про інвалідів без рук та без ніг… — І я чула таку назву. В одній американській книзі…

— Так от, моя мама розповіла, що виявила особливу увагу до одного з таких. Проходила до нього вночі поговорити. У нього не було ні рук, ні ніг. Але чоловіча стать у нього була. І вона, певне, мучила його. І мама сказала: "Я його спочатку рукою заспокоювала, а потім і ти заклюнувся…"

— Як же вони зробили таке, що й ти заклюнувся? — з мукою в голосі спитала молода дружина.

— Я й сам після тої розмови з мамою іноді про це думаю…

Це єдине, що моя мати розповідала мені про мого батька. А може, все було зовсім не так, і мама розповідала мені щось таке, чого й не було насправді.

— Навіщо їй було брехати?

— Вона не брехала. Але могла щось вигадати і повірити у свою вигадку. Пожаліла хлопця-каліку з гарним обличчям.

А я виник від чогось банальнішого.

— Гадаю, що твоя мама сказала правду.

— Можливо. Але це неможливо встановити. Минуле зникає без сліду.

— Ти є слід.

— Не знаю. Єдине, чого можна бути певним, — я бачив запис у її трудовій книжці. Вона направду працювала в Карелії в притулку для інвалідів тої війни. Звільнилася за кілька місяців до мого народження. Отже, моє місце зародження саме там… А місце народження — те містечко, де ми з нею жили, поки я не поїхав навчатися в університеті.

У кімнаті готелю стало тихо. А хотілося ще говорити.

Говорити і слухати. Але слів не було. Нарешті він знову порушив мовчання:

— Навіть якщо це й вигадка… але це ще одна народна історія про український секс… чи про українське кохання…

— А чому саме про українське? Як на мене, в тому страшному будинку… були всі народи.

— Мама казала, що виявила особливу увагу саме до того basket-baby, тому що коли в нього гноїлися обрубки, він марив по-українськи. Вона навіть не сказала "по-українськи".

Сказала: "по-нашому".

За вікном мерехтіли нічні вогні чужого міста. Над ліжком у номері готелю ніжно блимав світильник. Чоловік і жінка міцніше обнялися в гіркоті солодкої шлюбної ночі.